

Sanna Antikainen ps

Toimenpidealoite Venäjän kansalaisten omistamien kiinteistöjen tilanteesta ja maakauppojen taustojen selvittämisestä

Eduskunnalle

Venäjän kansalaisten maakaupat Suomessa ovat puhuttaneet suomalaisia vuosien ajan. Venäjän kansalaisten omistamia kiinteistöjä on eniten itärajan lähellä, mutta jotkin kohteet ovat sijainniltaan erityisen huomiota herättäviä. Suuren kohun aiheuttanut Airiston Helmi -yhtiön projekti Paraisilla sai laajaa huomiota poliisin tehtyä alueelle ratsian syksyllä 2018. Yhtiö omistaa useita saaria, jotka sijaitsevat sekä Turkuun että Naantaliin kulkevan laivaväylän varrella. Toinen vastaava hanke löytyy Puumalasta, josta venäläinen miljardööri Igor Kesaev osti vuonna 2020 Kotasaaren. Saari sijaitsee Saimaan syväväylän varrella, ja sille on kauppojen jälkeen rakennettu muun muassa helikopterikenttä sekä majoitustiloja. Väylä on strategisesti merkittävä, sillä sitä pitkin pääsee Mikkelin Ristiinaan, Joensuuhun ja Kuopioon sekä Saimaan kanavan kautta Itämerelle.

Suojelupoliisi varoitti kiinteistökaupoista jo vuonna 2016. Supon eduskunnan hallintovaliokunnalle antaman lausunnon mukaan vieraan valtion kansalaisten omistuksessa olevaa kiinteistöä voisi kriisitilanteessa käyttää liikenneväylien sulkemiseen tai tunnuksettomien joukkojen sijoittamiseen. Etenkin omistukset, joilla ei ole liiketaloudellista tai kiinteistön tavanomaiseen käyttötarvoon liittyvää logiikkaa, saattavat kuulua vaikutusyritysten piiriin. Venäjä käytti tunnuksettomia joukkoja muun muassa Krimin valtauksessa vuonna 2014.

Viimeisin julkisuudelta aiemmin piilossa pysynyt hanke tuli esiin Venäjän hyökättyä Ukrainaan, kun länsimaiden Venäjälle asettamat pakotteet estivät Hangon Lappohjassa sijaitsevien vuokratalojen asukkaiden vuokranmaksun. Talojen hallinnasta vastaavan yhtiön omistavat venäläiset oligarkit Boris ja Roman Rotenberg. Molemmat ovat Suomen ja Venäjän kaksoiskansalaisia. Talot ovat olleet Rotenbergien omistuksessa vuodesta 2004, ja osa asunnoista on jatkuvasti tyhjillään. Boris Rotenberg omistaa tämän lisäksi kiinteistön Hangon Tvärminnessä puolustusvoimien Syndalenin harjoitusalueen lähellä.

Iltalehti julkaisi laajan artikkelin venäläisten maakaupoista marraskuussa 2016. Jutun mukaan strategisesti tärkeitä alueita on järjestelmällisesti ostettu maa-alueita 2000-luvun alusta lähtien, jolloin ulkomaalaisten tekemien maakauppojen luvanvaraisuus poistui. Iltalehden mukaan omistuksia löytyy sekä puolustusvoimien että huoltovarmuuden kannalta tärkeiden kohteiden liepeiltä. Useita hankintoja on tehty liiketoiminnan varjolla, mutta suurin osa on jäänyt puolitiehen tai toimintaa ei ole edes aloitettu.

Toimenpidealoite TPA 51/2022 vp

Suomen viranomaiset ovat suhtautuneet Venäjän sekä Suomen ja Venäjän kaksoiskansalaisten maakauppoihin sallivasti aina vuoteen 2020 saakka, jolloin EU- ja ETA-alueen ulkopuolisten maiden kansalaisten maakaupoista tuli luvanvaraisia. Lupien myöntämisestä vastaa puolustusministeriö. Toistaiseksi ainuttakaan lupaa ei ole evätty.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin selvittääkseen Venäjän kansalaisten, Venäjän ja toisen EU- tai ETA-maan kansalaisten sekä Suomen ja Venäjän kaksoiskansalaisten Suomessa tekemiä kiinteistö- ja maakauppoja ja niiden taustoja, toimeksiantajia sekä kiinteistöjen todellisia omistajia,

että hallitus varaa selvityksen tekemiseen riittävän suuret resurssit ja

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin tarvittaessa pakkolunastaakseen kiinteistöt, joiden sijainti tai käyttötarkoitus uhkaavat Suomen kansallista turvallisuutta.

Helsingissä 27.4.2022

Sanna Antikainen ps
Jukka Mäkynen ps
Ritva Elomaa ps
Sheikki Laakso ps
Sami Savio ps
Antero Laukkanen kd